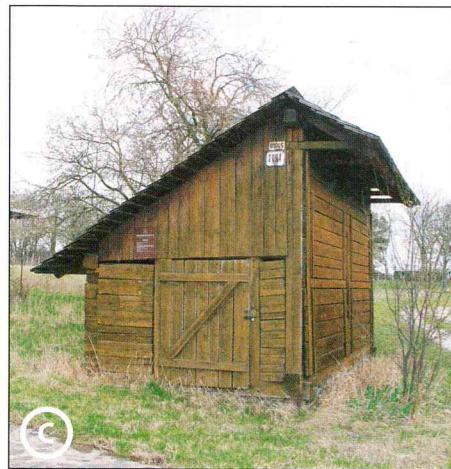

Výzva ZSV, o.z. na záchrannu včelárskeho skanzenu v areáli Agrokomplexu

Hľadáme ochotných dobrovoľníkov

Každý kultúrny národ si starostlivo stráži história, uchováva a zveľaďuje pamiatky, ktoré svedčia o jeho technickej vyspelosti. Ponímané v širšom kontexte sú dejiny Slovenska prevažne tisícročnými dejinami vidieka a jeho aktivity, čo vyplýva z dodnes zachovaného osídlenia krajiny.

Prvý pokus o zachovanie pred očami mizúcich dokumentov doby urobili naši predkovia dňa 23. 10. 1922 v Bratislave, kde založili

mä zásluhou škôl, inštitúcií, výskumných ústavov, podnikov a jednotlivcov, narástol do jednotlivých expozícií tak, že 4. 5. 1930 bolo múzeum slávnostne otvorené pre širokú verejnosť pod názvom Zemedelské múzeum v Bratislave. Túto slávnosť v príamom prenose vysielal aj v rozhlas.

Počas 2. svetovej vojny bola budova múzea poškodená, z tohto dôvodu v r. 1960 bolo sídlo múzea premiestnené do Nitry. Najskôr sa výstavné priestory nachádzali pod Nitrianskym hradom na Samovej ulici č. 4. Od 1. 1. 1978 patrí múzeum pod správu štátneho podniku Agrokomplex – Výstavníctvo Nitra. Zo Samovej ulice sa múzeum presťahovalo na Dlhú ulicu č. 92, kde nové expozície sprístupnili verejnosti v r. 1992. Dnes sa expozície rozprestierajú na ploche cca 8 900 m²,

okrem výstavných priestorov je súčasťou múzea aj skansen, Nitrianska polná železnica a knižnica. Celková plocha areálu múzea dnes zaberá rozlohu viac ako 30 hektárov.

V skanzeni Slovenského poľnohospodárskeho múzea sa nachádza 33 objektov dokumentujúcich poľnohospodársku minulosť. Na základe výskumu v r. 1980 boli z celého územia Slovenska vybrané rôzne typy hospodárskych stavieb z obdobia 19.-20. storočia a ich kópie začali stavať v priestore plánovaného skanzenu od r. 1982. O 2 roky neskôr pri príležitosti výstavy Agrokomplex '84 bolo sprístupnených prvých 6 expozícií. Hoci sú samotné stavby kópiami, ich vnútorné vybavenie (technologicke zariadenia, nábytok) sú pôvodné.

V dobových objektoch dokumentujúcich dedinskú minulosť má včelárstvo veľmi významné miesto. Návštěvníka ihneď zaujmú stavby rozmanitých včelinov zhotovené podľa potrieb jednotlivých lokalít a z miestne najdostupnejšieho materiálu. Z 33 stavieb v skan-

ne patrí viac ako tretina včelárom - (12 objektov z celého Slovenska, 19.-20. stor.).

Žiaľ, tri desaťročia od výstavby skanzenu sú dlhou dobou a všetky objekty výrazne poznačil zub času. Žiadajú si opravu, niektoré vskutku generálnu. A hoci to nie je dnešný objav, éra po roku 1989 mala a má iné priority, na opravu skanzenu sa finančné zdroje v potrebnom roz-

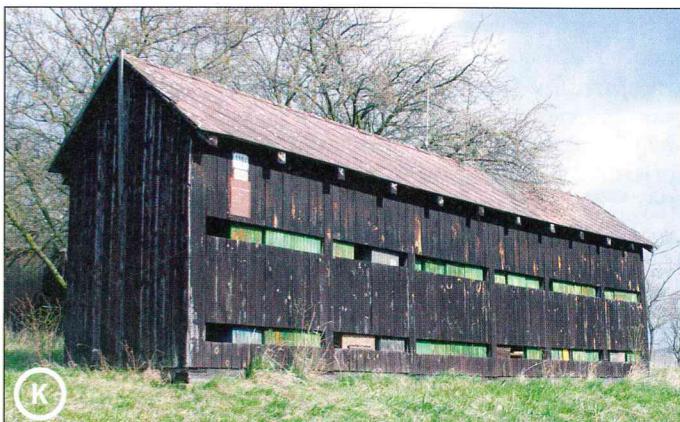

sahu nenašli. Skansen na okraji výstaviska viditeľne chátra. Niekoľko rokov ho brigádnicky zveľaďovali členovia ZO SZV v Nitre, VV SZV pred troma rokmi vybudoval v areáli Včelársky náučný chodník.

Na úhradu náročnej generálnej opravy včelinov dodávateľskou stavebnou firmou nemá Združenie

Slovenská včela dostatok zdrojov. Východiskom zo situácie by však mohla byť osobná zaangažovanosť sa funkcionárov ZO SZV, iniciatíva výborov ZO i zručných remeselníkov – včelárov z pôvodných lokalít včelinov a ich ochota brigádnicky prinavrátiť týmto lokálnym pamätníkom včelárskej vyspelosti pôvodnú podobu a zašľú krásu. Ideálou by bola forma dlhodobej pomoci, patronátu ZO SZV, preventívnej pomoci, ktorá by zabránila ďalšej devastácii včelárského skanzenu v areáli výstaviska Agrokomplexu. Môžete namietať, že toto sa dnes „nenosí“.

Je to morálny záväzok, ktorý sme prebrali po otcoch, dedoch, len tak sa uvedené včelin zachovali pre nás do dnešných dní a od nás závisí, či sa z nich budú tešiť aj naši synovia a vnuci. Preto sa Združenie Slovenská včela, o.z. obracia na všetkých včelárov s výzvou

o pomoc, aby sa prihlásili na sekretariáte ZSV. Konkrétnie formy možnej pomoci budú predmetom osobitných rokovaní.

Zoznam stavieb včelinov podľa číslovania SPM Nitra:

- A – 2 Včelin z Prašnika okres Trnava (1850)
- B – 3 Včelin z Makova okres Čadca (1970)
- C – 7 Včelin zo Slatinských Lazov okres Zvolen (1910)
- D – 8 Včelin z Čeboviec okres Veľký Krtiš (1840)
- E – 9 Kolový včelin z Dolných Štitárov okres Nitra (1920)
- F – 11 Karpatský včelin z Rejdovej okres Rožňava (1907)
- G – 12 Včelin z Prašnika okres Trnava (1924)
- H – 13 Včelin z Gajára okres Bratislava vidiek (1937)
- I – 14 Včelin z Medvedzie okres Dolný Kubín (1983)
- J – 15 Včelin z Sebechlieb okres Zvolen (1962)
- K – 16 Zrubový včelin z Osadného okres Humenné (pol. 19.stor.)
- L – 17 Zrubový včelin z Roštára (1950)
- M – Celkový pohľad na včelársky skansen v Nitre.

Snímky: -rep-

